

درست کنند دیگر واردات مدارس مقدار زیادی سرم نخواهد بود و يك مقداری هم بتبادل واردات از حيث دوائر كسیون خدمت میکنند .

گمان میکنم محتاج نبوده بنده این هرايضم را بكنم زیرا همه دنیا خدمات انستیتو پاستور را میدانند و يك چیز لازمی هم هست .

(جمعی گفتند -

مذاكرات كافی است)

وزیر مالیه بلی مذاكرات كافی است و احساسات آقایان هم معلوم است فقط بنده میخواستم دوسه كلمه عرض كنم .

اولاً آقای شیخ الاسلام فرمودند این شخص را از بعضی نظرهای سیاسی استخدام کرده اند .

ابداً همچو چیزی نبوده است بنده خودم در پاریس بودم و خیلی خوشوقت هستم كه يك شركت تأمه در استخدام ایشان داشتم یعنی مباشرت بنده واقع شده و بنده رفتم رئیس انستیتو پاستور را دیدم و از ایشان خواهش كردم كه میخواهیم انستیتو پاستوری در ایران دائر كنیم يك نفر را معرفی كنید .

رئیس انستیتو پاستور كه یکی از بزرگان رجال دنیا است و یکی از بزرگ ترین کارهای او اینست كه سرم از برای دیفتری درست کرده كه اگر خاطر آقایان مسبوق باشد دیفتری یا خناق گلودرد بسیار بزرگی است كه اگر کسی بآن مبتلا شود گلوئی او ورم بزرگی میکند و بسا و خطرناك است و مبتلايان غالباً اطفال هستند و در صد نفر نود و پنج نفر را میکشد و در خانواده خود بنده هم اینطور شده است این آدم سرم این مرض را درست کرده كه امروز وقتی صد نفر مبتلا شوند ۹۵ نفر مالمجه می شوند و نتیجه اش را خود بنده دیده ام این شخص دكتر مناظر را معرفی كرد و او را استخدام كردیم و بنده شهادت می دهم و آقایانی هم كه باین مطلب برخورد کرده اند میدانند كه یا بحسب اتفاق یا بر حسب اینکه رئیس انستیتو پاستور آدم خیر خواهی بود این شخص را انتخاب كرد این يك آدم صحیح و درستكار و خیری است و بمملكت ما خدمت میکنند و این مؤسسه هم يك مؤسسه بسیار مفیدی است و اگر تا كنون نتیجه زیادی برده نشده (و حال آنكه برده شده) برای اینست كه آنقدر وقتی نیست كه این مؤسسه تأسیس شده و خرج هم دارد این مؤسسه فواید علمی زیادتر دارد و يك جوان هائی در آنجا مشغول كار هستند و عملیات یاد میگیرند و نتیجه حفظ الصحة را هم یاد هم برای انسان و هم برای حیوان و هیچ نظر سیاسی هم نبوده است .

جمعی گفتند - صحیح است

(جمعی گفتند -

مذاكرات كافی است)

رئیس - رأی میگیریم بشور مواد آقایانی كه شور مواد را تصویب میکنند قیام فرمایند .

اكثراً نمایندگان قیام نمودند

رئیس - تصویب شد . ماده اول

(بشرح ذیل قرائت شد)

رئیس - مخالفی نیست

گفته شد - خیر

آقایانیکه ماده اول را تصویب میکنند قیام فرمایند

اغلب نمایندگان قیام نمودند

تصویب شد . ماده دوم .

بشرح قبل مجدداً قرائت شد

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

(اجازه)

حاج شیخ سید اسدالله - موافقم

رئیس - مخالفی نیست

بعضی گفتند - خیر

پس رأی بگیریم بماده دوم آقایانی كه ماده دوم را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم .

بتفصیل سابق قرائت شد .

رئیس - در این ماده هم كه مخالفی نیست ؟

(جمعی گفتند - خیر)

رئیس - رأی میگیریم بماده سوم آقایانی كه تصویب میکنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . در کلیاتش هم مخالفی نیست ؟

آقاسید یعقوب - بنده يك عرضی دارم .

رئیس - بفرمائید .

آقاسید یعقوب - مجلس شورای ملی و ملت ایران كاملاً منافع این اداره را فهمیده اند

حقیقتاً يك حیات جدیدی برای نوع بشر است و بعد از بیانات آقای وزیر مالیه آقای سلیمان میرزاوند كه مقام ریاست ددچندی

قبل در واقع برده نادانی از ما برداشته شد و فهمیدیم ولی كلام در این است كه چرادر دولت این

اداره باین مهمی را مثل يك شیئی غیر معتنا به قرار داده عقیده بنده این بود كه همانطور

كه یکی از شاهزادگان و بزرگان این مملكت كه حضرت والا شاهزاده فرمانفرما باشد

يك عهدتی در این خصوص برداشته است و در جراند هست كه ده هزار تومان پول داده

است و مقداری هم آب و زمین معین کرده است دولت هم يك مبالغی پیشنها كند بطوری

كه این اداره تمام ایران منتشر شود . چنانچه نظر آقایان هست بكروزی كه راجع به

فارس صحبت شد بنده عرض كردم در فارس مرض گاو میری زیاد است و بیچاره رعایای

فارس همیشه گرفتار این بلا هستند و باید شعبه این مؤسسه در فارس هم باشد

همینطور سایر نمایندگان ولایات این تقاضا را دارند حالا خواستم آقای وزیر مالیه و

هیئت دولت را تادكر بدهم كه در توسعه این

اداره و تشكيل شعبات آن در تمام ایران يك بذل توجهی بفرمایند و این قدم سعادت را برای مملكت بردارند و قلب بنده مطمئن است و با يك وجدان یكی در این باب رأی خواهیم داد .

وزیر مالیه - همانطور كه میفرمایند این اقدام رادولت در نظر داشته دارد و ضمناً

از حضرت والا شاهزاده فرمانفرما تشكر میکنم كه واقعاً اینجامساعدت كردند و دولت هم پس از آنكه دیدند ایشان ده هزار تومان

دارند یازده هزار تومان تصویب كردند از اعتبار دولت داده شود و انشاء الله امسال

انستیتو پاستور دارای نتایج خوبی خواهد بود و در صد توسعه او هم خواهیم بود الا

اینكه این امر تدریجی است و اسباب اورا هم يكمرتبه نمیتوانیم و تدریجاً از حيث اشخاص و مالیه باید اسباب فراهم شود .

(جمعی گفتند - صحیح است)

رئیس - رأی میگیریم باین سه ماده . آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید میدهند .

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بترتیب ذیل حاصل شد :

عده حضار ۷۳ ورقه سفید (علامت قبول) ۶۷ .

رئیس - عده حضار (۷۳) بعهده (۶۷) رأی تصویب شد . بالاخره لایحه استعراض باید

يكجا مراجعه شود ؟ كمسیون بودجه و خارجه ؟ (گفته شد - صحیح است)

رئیس - كمسیون بودجه و خارجه باید معالیه بنشینند و رأی بدهند ؟

(از طرف نمایندگان - بلی)

رئیس - در این باب مخالفتی نیست ؟ (گفته شد - خیر)

جلسه آتیه امروز دو ساعت و نیم قبل از غروب خواهد بود .

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملك

جلسه ۲۹۳

صورت مشروح مجلس

لیله جمعه ۳۲ جوزا

۱۳۰۲ مطابق ششم

ذی قعدة ۱۳۴۱

(مجلس نیم ساعت از شب گذشته

در تحت ریاست آقای مدرس

نایب رئیس تشكيل گردید)

صورت مجلس يوم چهارشنبه ۳۰

جوزا را آقای امیر ناصر

قرائت نمودند

نایب رئیس - در صورت جلسه

فرمایشی نیست ؟

(اظهاری نشد)

نایب رئیس - صورت جلسه تصویب شد

عجالتاً سه مسئله جزع دستور است اول خبر

كمسیون بودجه راجع ببودجه های مملكتی

دوم خبر كمسیون عدلیه راجع بقانون جزاء

سوم خبر كمسیون بودجه خارجه

راجع باستعراض .

خبر كمسیون بودجه راجع ببودجه های مملكتی مطرح است .

(لایحه مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

كمسیون بودجه در ضمن جلسات عیدیه بودجه های جزوی را كه از طرف وزارتخانه

های مختلفه در تعقیب اجرای قانون بودجه هذساله ۱۳۰۲ بمجلس شورای ملی تقدیم

شده بود موضوع مذاكره قرارداد نظریات خود را ذیلا بعرض مجلس مقدس میرساند .

اقلاً تمام بودجه هائی كه تقدیم شده است باستثنای بودجه وزارت پست و تلگراف

مطابق باعتباری است كه ضمن قانون بودجه هذساله تصویب شده است و علت اینكه

وزارت پست و تلگراف نتوانسته است در بودجه خود حدود اعتبار مصوبه را رعایت

نماید این است كه وزارتخانه مزبوره مجبور شده است بودجه اداره حمل و نقل دولتی را

جزو بودجه خود قرارداد و حال آنكه در موقع تهیه پیشنهاد قانون بودجه هذساله

نظر دولت بر این بوده است كه برای اداره حمل و نقل دولتی بودجه مستقل تهیه

نماید ولیكن در ثانی نظر با اجرای اصل كاملیت بودجه از اجرای اینمقصود صرف نظر

نموده و بودجه اداره مزبوره هم جزو بودجه خود وزارت خانه شده است و بنا بر این

كمسیون بودجه پیشنهادی وزارت پست و تلگراف را كه از حد اعتبار قانونی تجاوز

كرده بود رد نموده و ثانیاً بودجه مزبور بانظر رئیس كل مالیه تنظیم یافت و فعلاً

فقط مبادل يكصد و بیست هزار تومان باید باعتبار بدوی وزارت پست و تلگراف اضافه

شود ولیكن نظر باینكه بودجه كل مملكت در حدود عایدات معینی بترتیب داده شده

و برای این اضافه خرج فعلاً محلی موجود نیست لذا باموافقت نظر رئیس كل مالیه

كمسیون تصویب نموده است كه به دولت اجازه داده شود مبلغ يكصد و بیست هزار تومان

از اعتباری كه برای مخارج پیش بینی نشده تصویب شده است ببودجه وزارت پست و

تلگراف اضافه نماید .

ثانیاً در بودجه های وزارت خانه ها چنانچه در قانون بودجه اعتباری مقید شده

بود سعی كامل برای تطبیق با قانون استخدام بعمل آمده است ولی متأسفانه بواسطه هسرت

مالیه و اشكال حفظ حدود اعتبارات مصوبه بعضی از وزارتخانه ها مجبوراً حقوق

پارساله را عیناً مقرر داشته و از اینجهت رعایت قانون استخدام بطور كامل میسر

نشده است .

كمسیون بودجه این عدم انطباق را چون برای حفظ توازن خرج و دخل

مملكتی بوده است مورد ایراد ندانسته و با حفظ این نکته كه این تفاوت حقوق

در هذساله تأثیری در رتبه های قانونی مسخدمین و تشكيلات كشوری نخواهد داشت

از مجلس شورای ملی تصویب نظر بر سه

کمیسیون را تقاضا نموده و مواد ذیل را برای تصویب پیشنهاد مینماید.

ماده اول - نظر بوصول بودجه های جزو وزارت خانه های مختلفه که بموجب ماده سوم قانون بودجه هذمه السنه ۱۳۰۲ تصریح شده است وزارت مالیه مجاز است که اعتبارات مصوبه را تا آخر هذمه السنه موافق قانون مزبور پرداخت نماید.

ماده دوم - علاوه بر مبلغ یکمیلیون و پانصد هزار تومان که مطابق قانون بودجه هذمه السنه بوزارت پست و تلگراف اعتبار داده شده است مبلغ یکصد و بیست هزار تومان دیگر بوزارت خانه مزبوره اعتبار داده میشود و محل آن از اعتباری خواهد بود که برای مخارج پیش بینی نشده دولت بموجب ماده ۱۵ قانون بودجه هذمه السنه تصویب شده است.

ماده سوم - حقوق تقاعد و انتظار خدمت مستخدمین دولتی که مشمول قانون استخدام کشوری هستند و در بودجه های جزو حقوقی برای آنها منظور شده باید مأخذ و میزان آن مطابق مقررات مواد قانون مزبور باشد و وزارت مالیه مأمور رسیدگی باین اقلام و مطابقت آنها با قانون است.

نایب رئیس - لایحه مشتمل بر سه ماده است. ابتدا شروع میکنیم در شور کلیات.

آقای آصف الممالک (اجازه)

آصف الممالک - اگر چه بنده در کمیسیون نسبت بسهم خود شریک در رأی بوده ام لیکن در همانجا هم نسبت بیک قسمت از بودجه مخالفت خودم را اظهار کردم و آن قسمت بودجه وزارت داخله است.

حالا بنده نمیخواهم وارد شوم در اینکه بودجه وزارت داخله طوری نوشته شده است که بمقیده بنده قابل اجری نیست زیرا اجرای آن با دولت و وزارت داخله است ولی نسبت بعدم تناسب و تبعیضاتی که در آن بودجه مخصوصاً راجع بکرمان هست مخالفت خود را عرض میکنم.

کرمان یکی از ایالات مهم ایران است و همه آقایان هم تصدیق میفرمایند که یکی از چهار ایالت ایران است.

در این بودجه برای کرمان از هر جهت سی و یک هزار تومان تصویب شده است در صورتیکه برای ولایات درجه اول ازینجهه الی شصت هزار تومان تصویب شده نمیدانم نظر کمیسیون از این تبعیض چه بوده است. بنده یقین دارم این بودجه برای حکمران کرمان تولید زحمت خواهد کرد باینجهه است که قبلاً اعتراض خود را عرض کرده و نسبت باین بودجه نمیتوانم موافقت نمایم.

نایب رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - گرچه فرمایشاتی را که آقای آصف الممالک فرمودند تصدیق

نمیکند که کاملاً نتوانسته اند بودجه ها را بقسمی که منظور نظر مجلس شورای ملی بوده است مرتب کنند لیکن قسمت هذمه وزارت خانه ها داده شده و افی برای انجام مقصود نبوده است و منحصر بوزارت داخله نیست غالب وزارت خانه ها همین حال را دارند و بهر یک از بودجه هایی که ملاحظه فرمائید می بینید آن بودجه که محل نظر نمایندگان است این بودجه نیست مثلاً در بودجه عدلیه وقتی من مراجعه کردم دیدم خیلی ناقص است در خیلی از قسمتهای مملکت تشکیلات عدلیه نیست همین طور در بعضی از بودجه های دیگر که مخصوصاً دیدم ناقص است اما فعلاً وقتی برای اینکه مجلس رسیدگی در بودجه ها نماید و ناقص آنها را تکمیل کند نیست و چون وقت برای مجلس باقی نیست بودجه هایی که وزارت خانه ها بنظر خودشان نوشته بودند می گفتند بهتر از آن ما نمیتوانستیم بنویسیم و انصافاً هم حق با آنها بود مجبوریم تصویب کنیم و فکر بکنید اگر بخواهیم آن بودجه را رد کنیم چه خواهد شد. در صورتیکه خود مجلس رأی داده است پس از اینکه بودجه های جزو وزارت خانه بجهت آمد وزارت خانه ها حق دارند در هر ماهی یک دوازدهم از محل اعتبار رادریافت کرده و بمصرف برسانند و برای اینکه مجلس شورای ملی هم از نظریات کمیسیون اطلاع داشته باشد کمیسیون نظریات خود را تحت این راپرت تقدیم مجلس کرده و اگر بنا باشد امروز این بودجه ها رد شود تصور می کنم چون وقتی برای مجلس نیست وزارت خانه ها دچار اشکالات سختی شوند و ما عجله چاره نداریم جز اینکه همین بودجه ها را تصویب کنیم و راه علاجی غیر این نیست.

نایب رئیس - آقای وکیل الملک مخالفید؟

وکیل الملک - بنده با یک قسمت از بیانات آقای حاج شیخ اسدالله موافقم ولی در ابتدای مشروطیت یک حقوقی برای حکام ولایات نبود و بعد از مشروطیت متدرجاً یک حقوق مرتبی برای هر کدام از حکام معین شد. امروز ترتیب حکام طوری است که وقتی مأمور یکی از ایالات و ولایات میشوند بر تمام روسای ادارات ریاست دارند و این ترتیب عجلتاً در موضوع حکام هست و از این نقطه نظر هر کدام یک مخارج زیادی دارند در سنوات گذشته مخصوصاً پارسال برای ایالات تاد و هزار تومان و یک هزار و پانصد تومان حقوق معین می شد و حکام درجه اول ولایات هفتصد و پنجاه تومان و برای حکام درجه دوم چهارصد و پنجاه تومان حقوق معین می شد که نتوانند از مردم استفاده و غیر مشروع نمایند باینکه این ترتیب هنوز ترک نشده است و شاید هم خیلی طول داشته باشد

تاترک شود ولی بازم مجلس شورای ملی وهم اهالی ایالات و ولایات می توانستند اعتراض نمایند در صورتیکه بقدر کفایت حقوق از دولت می گیرند دیگر چرا ما باید چیزی بدهیم ولی عجله بنده بطور علنی عرض می کنم با این ترتیب بودجه وزارت داخله اجازه صریح بحکام داده می شود که استفاده های غیر مشروع نمایند ۰۰۰ (جمعی از نمایندگان - اینطور نیست) حالا بنده عرض می کنم اگر فرمایشی دارید بعد فرمائید عقیده بنده این است که با آقای رئیس الوزرا ترتیبی مقرر فرمایند که برای آتیه تولید اشکالی نشود و باینکه اصلاً در موضوع حکام بهیچوجه تغییری داده نشود که بر گردند بخيال اولیه و حقوق معینی آنها هم عاید صندوق دولت شود. مخصوصاً شاید بعد از این دوره فترت طول کشید حکام هم آزاد باشند که هر چه می خواهند بکنند.

مخبر - اقل بنده خواستم آقای وکیل الملک را تذکر بدهم. اینکه فرمودند با فرمایشات آقای حاج شیخ اسدالله موافقم اگر موافق بودند این فرمایشات را نمی فرمودند. تذکر دیگری که می خواهم بایشان بدهم این است که ما منتهی تا فردا ظهر بیشتر مجلس نداریم و فردا بعد از ظهر مجلس چهارم خاتمه پیدا میکند و چون کار هم زیاد است این است که عرض میکنم باید اظهارات را مختصر کرد و قبل از اینکه آقای رئیس الوزرا فرمایند که در این موضوع چه خواهند کرد عرض میکنم هیچ کار نخواهند کرد فقط حاکم را ارزان خواهند کرد و همیشه هم الزام ندارد که حکام دوازده تومانی بایالات بروند ممکن است حکام چهارصد یا صد تومانی بایالات بروند و این مسئله که بالاخره بعد از اینطور خواهد شد حالا اولش باشد

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است)

نایب رئیس - رأی می گیریم بکفایت مذاکرات. آقایانیکه کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - معلوم می شود کافی است رأی میگیریم برای دخول در شور مواد آقایانی که تصویب میکنند قیام نمایند.

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

نظر بوصول بودجه های جزو وزارت خانه های مختلفه که بموجب ماده سوم قانون بودجه هذمه السنه ۱۳۰۲ تصریح شده است وزارت مالیه مجاز است که اعتبارات مصوبه را تا آخر هذمه السنه موافق قانون مزبور پرداخت نماید.

نایب رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله بنده موافقم ولی لازم است یک تذکره بدهم که این ماده ناقص است مطابق رأی که مجلس داده است وزارت خانه ها بعد از آنکه بودجه های تفصیلی خودشان را بمجلس فرستادند حق دارند یک دوازدهم از اعتبار مصوبه را در هر برجی دریافت دارند. این ماده هم اشاره بهمان رأی مجلس کرده است چون بودجه های جزو را بمجلس آورده اند حق دارند که دوازدهم اعتبار مصوبه را دریافت نمایند ولی بودجه های جزوی را که فعلاً بمجلس فرستاده اند ما نمی توانیم تصدیق کنیم برای اینکه ممکن است همانطوریکه بعضی از آقایان فرمودند رئیس مالیه که هنوز توافق نظر پیدا نکرده است.

نصرت الدوله اینطور نیست.

حاج شیخ اسدالله ممکن است بواسطه اختلاف نظریکه با این بودجه هست یا فرضاً اختلاف نظر هم نباشد دولت باید آزاد باشد که بتواند در بعضی مواقع با موافقت نظر رئیس مالیه تغییر و تبدیل در بودجه ها بدهد و اگر ما بگوئیم این بودجه های جزئی که آمده رسمیت دارد بعد از این دولت نسبت به هیچیک از اقلام آن نمیتواند تصرفاتی بکند و چون بنده عقیده ام این است که بواسطه یک پیش آمده هایی دولت مجبور خواهد بود که بعد از این اقلام این بودجه ها با توافق نظر رئیس مالیه تصرفاتی بکند بهتر این است که دست دولت را باز بگذاریم و تصور میکنیم اغلب آقایان هم با این عقیده بنده همراه باشند.

مخبر - برای تذکر آقایان ماده ۳

قانون بودجه را میخوانم و پرداخت یک دوازدهم ماهیانه از اعتبار مصوبه در فقرات ۵ و ۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ ماده اول موکول بتقدیم بودجه های تفصیلی آن بمجلس و صدور اجازه ثانوی است بودجه تفصیلی که در این ماده قید شده است باید متضمن کلیه مخارج و حقوق هذمه السنه هر وزارت خانه و مطابق با قانون استخدام باشد این بودجه تفصیلی که در این ماده قیدی شده باید متضمن کلیه مخارج و حقوق هذمه السنه هر وزارت خانه و مطابق با قانون استخدام باشد این ماده مقید کرده است پرداخت یک دوازدهم را باینکه بودجه ها که بمجلس میاید بایستی متضمن تمام مخارج و وقتی این بودجه را فرستادند حق دریافت یک دوازدهم را ندارند و مطابق این ماده که بتصویب مجلس رسیده است پس از فرستادن این بودجه ها دولت در حدود قانون و اساسیات عمومی حق دخالت در بودجه را ندارند ثانیاً این مسئله را که میفرمایند راجع بوزارت داخله خود بنده هم تصدیق دارم و مخصوصاً در کمیسیون با آقای کفیل وزارت داخله مذاکره کردم

نایب رئیس - چون مشتمل بر خرج است باید با ورقه رأی گرفته شود. (در این موقع اخذ واستخراج آراء به عمل آمده به ترتیب ذیل نتیجه حاصل گشت) ورقه سفید علامت قبول ۵۴ نایب رئیس - عده حضار ۲۳ با کثرت ۴ رأی تصویب شد. (خبر کمیسیون بودجه و خارجه راجع باستقراض قرائت شد) کمیسیون خارجه و کمیسیون بودجه لایحه ۱۰۹۲۱ دولتر را راجع به قرضه متفقاً با حضور هیئت محترم دولت تحت مطالعه و دقت در آورده با موافقت دولت مواد ذیل را برای تصویب به مجلس شورای ملی پیشنهاد مینمایند. ماده اول - مجلس شورای ملی به وزارت مالیه اجازه می دهد که معادل پنج میلیون دلار از بانکهای امریکائی (آنازونی) استقراض نماید. ماده دوم - قرضه مذکور در ماده اول برای پرداخت مخارجی است که در دوره تقنینیه چهارم تصویب شده و بمصرف خرج دیگری نخواهد رسید. ماده سوم - ربح قرضه مذکور در ماده اول سالیه آن زیاد از صدی هشت نخواهد بود. ماده چهارم - مدت پرداخت قرض مزبور از هشت سال کمتر و از یازده سال بیشتر نخواهد بود. ماده پنجم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود که برای انجام قرضه دیگری بجهت مصارف مولد ثروت معادل سی و پنج میلیون دلار با بانکهای امریکائی (آنازونی) داخل در مذاکره شود ولیکن قبل از آنکه نتیجه مذاکرات باقرض دهندگان تصویب مجلس برسد دولت تمهیدی در این خصوص ننموده و هیچ وجهی از این قرضه دریافت نخواهد نمود و مجلس شورای ملی در هر حال حق رد قرضه مندرج در این ماده را خواهد داشت (مخبر کمیسیون بودجه فیروز) (مخبر کمیسیون خارجه نصیر السلطنه) نایب رئیس - شور در کلیات است (اجازه) اقبال السلطان - موافقم. (اجازه) ارباب کیخسرو - بنده یک سؤالی داشتم. نایب رئیس - بفرمائید ارباب کیخسرو - بنده خواستم سؤال کنم این وجهی که برای مخارج استقراض میشود از چه محل تأدیبه خواهد شد وزیر مالیه - از عایدات مملکتی برداخته خواهد شد دولت لازم ندانسته است یک محل مخصوصی معین نماید نایب رئیس - آقای حاج میرزا عبد الوهاب (اجازه) حاج میرزا عبد الوهاب - عرضی ندارم

(اظهار شد مذاکرات کافی است) نایب رئیس - معلوم میشود مذاکرات کافی است. رأی میگیریم در شور در مواد. نصرت الدوله - چون یک شور دارد رأی لازم ندارد باید رأی گرفته شود تدین - مطابق نظامنامه باید رأی گرفته شود. (جمعی اظهار نمودند - صحیح است) نایب رئیس - رأی میگیریم بدخول در شور مواد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (اکثر نمایندگان قیام نمودند) نایب رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد) ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد که معادل پنج میلیون دلار از بانکهای امریکائی (آنازونی) استقراض نماید. نایب رئیس - آقای رکن الملک (اجازه) رکن الملک - موافقم نایب رئیس - آقای میرزا یانس (اجازه) میرزا یانس - موافقم. نایب رئیس - مخالفی نیست فتح الدوله - بنده مخالفم ولی رأی بگیرد. نایب رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (جمعی قیام نمودند) نایب رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد) ماده دوم - قرضه مذکور در ماده اول برای پرداخت مخارجی است که در دوره تقنینیه چهارم تصویب شده و بمصرف خرج دیگری نخواهد رسید نایب رئیس - آقای میرزا یانس (اجازه) میرزا یانس - بنده در اینجا سؤالی از آقای مخبر محترم کمیسیون دارم و آن این است که چرا این مبلغ را فقط محدود بمصارف دوره چهارم ننموده اگر یک مخارجی در دوره پنجم پیش بیاید نمیشود از این پول مصرف کرد. مخبر - علت این قید این است چون پیش بینی میشود شاید این قرض در زمان قوت بین دوره چهارم و پنجم بمصارف برسد از این جهت انتصار بمخارج مصوبه و معوقه دوره چهارم تقنینیه داده شده است. اما نسبت بدوره پنجم البته مجلس از هر محلی هر خرجی را تصویب کند مختار است (گفتند مذاکرات کافی است) نایب رئیس - رأی گرفته میشود. آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد ماده سوم قرائت میشود (بعضون ذیل قرائت شد) ماده سوم - ربح قرضه مذکور در ماده اول سالیه آن زیاد از صدی هشت نخواهد بود. نایب رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای مخبر سؤال کنم بطوریکه البته نظر خودشان است در قانونی که پارسل راجع باستقراض یک میلیون دلار گذرانیم ربح را صدی هفت قرارداد کرده بودند در صورتیکه در اینجا صدی هشت منظور شده آیا نمیشود حالاهم مانند سابق همان صدی هفت منظور داشت؟ مخبر - در اینجا هم معلوم نیست صدی هشت باشد قید شده از صدی هشت تجاوز نمینماید. ثانیاً در آن قرضه پارسل مبلغ و طرف معلوم بود و مذاکرات هم شده بودند نتیجه بمجلس آمده و ما هم رأی دادیم ولی در این قرضه چون فملا طرف معلوم نیست لذا حد اکثر میزان فرع را صدی هشت قرارداد کرده و مطابق اطلاعاتی هم که از رئیس ممالیه تحصیل شده نرخ متعارفی و معمولی امروزه بازار دنیا هم همین میزانها است و شاید خاطر آقایان هم باشد چندی قبل خود بنده عرض کردم که دولت فرانسه هم چندی قبل که از امریکا قرض کرد بهمین میزان نگرانی باقی نیست نایب رئیس - آقای داود (اجازه) داود - عرضی ندارم. (گفتند مذاکرات کابست) نایب رئیس - آقایانیکه با ماده سوم موافقت قیام فرمایند (جمع کثیری قیام کردند) نایب رئیس - تصویب شد ماده چهارم قرائت میشود (باین شرح خوانده شد) ماده چهارم - مدت پرداخت قرض مزبور از هشت سال کمتر و از یازده سال بیشتر نخواهد بود نایب رئیس مخالفی نیست (گفتند خیر) نایب رئیس - رأی میگیریم بماده چهارم آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام کردند) نایب رئیس - تصویب شد ماده پنجم قرائت میشود (بشرح آتی قرائت شد) ماده پنجم - به وزارت مالیه اجازه داده میشود که برای انجام قرضه دیگری بجهت مصارف مولد ثروت معادل ۳۰ میلیون دلار به بانکهای امریکائی (آنازونی) داخل در

مذاکره شود ولیکن قبل از آنکه نتیجه مذاکرات باقرض دهندگان تصویب مجلس برسد دولت تمهیدی در این خصوص ننموده و هیچ وجهی از این قرضه دریافت نخواهد نمود و مجلس شورای ملی در هر حال حق رد قرضه مندرج در این ماده را خواهد داشت نایب رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه) آقا سید یعقوب - بنده عرض میکنم با این ماده مخالفم زیرا خودتان میفرمائید برای دوره پنجم باقی خواهد ماند و ممکن است در ضمن بعضی حوادث و پیش آمدهای غیر مترقبه پیش آمدهای فوق العاده نماید که تولید زحمت و اشکال بشود و مجلس پنجم در مقابل امر واقعی تصادف کند که در نتیجه مجبور باستقراض بشود (جمعی از او کلا زمره کردند) آقاسید یعقوب - آقای معتد السلطنه نمی خواهد اظهار کمال کنی بنده میگویم عرض کنم وقتی بنده ۳۰ میلیون در مجلس پنجم قرض بشود تصویب و صحبت آنهم خوب است در مجلس پنجم بشود حالا مورد ندارد برای اینکه از حالا ما نمیتوانیم بقدر مدت بین این دوره پنجم طول خواهد کشید چه قضایائی در عرض این مدت عرض اندام خواهد کرد لذا مذاکره و تصویب این قرض مولد ثروت را خوب است برای همان دوره پنجم باقی بگذاریم وزیر مالیه - اولاً امیدواری داریم مجلس پنجم بزودی تشکیل شود امیدوارم حوادث غیر مترقبه هم پیش نیاید اما اینکه این ماده در این جا گذارده شده است برای این است چنانچه در کابینه آقای مستوفی الممالک هم مذاکره شد یقین دارم همه آقایان موافقت در این مملکت یک اعمال مولد ثروتی واقع شود که در نتیجه ثروت مملکتی زیاد شود چون میدانم این دولت حاضر هم از نقطه نظر از دید منابع ثروت همان پروگرام کابینه قبل را تعقیب خواهد کرد و این قرضه هم برای همان عملیات است منتهی برای اینکه معلوم باشد و تصویب مجلس فعلی هم برسد در این جا تصریح شده است و برای اینکه معلوم باشد مادام که مجلس پنجم تصویب نکرده است این استقراض رسمیتی نخواهد داشت نیز برای اینکه معلوم باشد مجلس پنجم اختیار رد کردن او را هم دارد این تصریح شده است. این ها همه برای این است که دولت در این مدت داخل مذاکره شده و زمینه مساعدی تهیه کند تا وقتی که مجلس پنجم باز شود و در آن وقت اگر این دولت باقی بود پیشنهاد او را تقدیم مجلس ننموده مجلس هم اگر مناسب دید رأی میدهد والا رد خواهد کرد. جمعی اظهار نمودند مذاکرات کافی است) نایب رئیس - اشتباهی شده

(آقایانم که تصویب میکنند قیام فرمایند) (اکثر نمایندگان قیام نمودند) نایب رئیس - تصویب شد ماده کره در کلیات است آقای میرزا شهاب (اجازه) آقای میرزا شهاب - بنده خواستم سؤال کنم راجع بماده پنج که دولت برای این قرضه مشغول مذاکرات میشود آیا این مذاکرات یک مخارجی را برای دولت یک مخارجی خواهد کرد یا نه؟ عرض این است یک مخارجی برای دولت تولید شود و آنوقت هم مجلس صلاح نداند ورد کند و در نتیجه یک ضرری بدون نتیجه عاید دولت شود. نایب رئیس - این مذاکره مناسبی با این ماده پنجم نداشت. وزیر مالیه - خرجش این است که نمایندگان دولت مشغول این کار هستند که آنها هم حقوق میگیرند فقط دوسه تلگراف خواهد شد که مخارج آنهم جزو بودجه دولت محسوب خواهد شد نایب رئیس - آقای مستشار السلطنه (اجازه) مستشار السلطنه - بنده یک تذکره را لازم میدانم رئیس محترم دولت عرض کنم چون هم در اوان و کالتی هم در زمان وزارت ایشان مشاهده شده که معظالمه فوق العاده اند و حالاهم آمال و آرزوی دولت از این قرضه این است که تولید ثروت برای مملکت کرده و کارهای اساسی حتمی برای اقتصاد مملکت بنمایند و چون از بعضی از تجار شنیدم که دوره چهارم توجهی باین مسئله حیاتی نکرده است خواستم نمایندگان را هم بگوش هله رسانده و تذکر بدهم که یگانه آمال و آرزوی ما این است که دولت دولت در اسرع اوقات جمیع مساعی و هم خود را در این راه حیات بخش مصروف و یقین داریم این وجه که به بعضی منافع و مصالح حیاتی مملکت استقراض می شود با یابادی صالحی صرف خواهد شد. نایب رئیس - مذاکره در کلیات کافی است؟ (اظهار شد کافی است) نایب رئیس - یک پیشنهاد اصلاح مبارتی کرده اند: (بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم جمله مجلس حق دارد آنرا قبول کند تبدیل شود باین جمله که: زود قبول آن منوط بتصویب مجلس دوره پنجم تقنینیه است. سعید الملک. نصرت الدوله - مورد ندارد در مواد رأی داده شده است. نایب رئیس - مجلس شورای ملی به آقایان کانی میدانند؟ (جمعی از نمایندگان - بلی کافی است) شیخ الاسلام اصفهانی - اشتباهی شده

است لازم است عرض کنم. نایب رئیس - بفرمائید. شیخ الاسلام - معمولاً در این لواحهایی که ذکر آمریکا میشود در بین الهالین نوشته میشود آنازونی و در اینجا نوشته نشده است. مخبر - این اصلاح آقای شیخ الاسلام را بنده قبول می کنم. نایب رئیس - چند نفر از آقایان نمایندگان تقاضا کرده اند رأی باورده گرفته شود در صورتیکه قاعده رأی با قیام و قعود است ولی بانقضای پنجاه روز نمایندگان قیام و باورده رأی گرفته شود یا ورقه رأی گرفت رأی میگیریم به این لایحه آقایانیکه موافقت ورقه سفید و الا کبود خواهند داد. (در این موقع اخذ آراء بعمل آمده آقایان امیر ناصر و منتصر الملک استخراج نمودند) نایب رئیس - از ۷۳ نفر نمایندگان حاضر با کثرت پنجاه رأی تصویب شد. چند دقیقه تنفس است (در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید) (رایت کمیسیون بودجه راجع بپرتو بهیجان باین شرح قرائت شد) لایحه ۲۱۴۴ - ۱۷ جوزای دولت راجع بشهریه خانواد و وارث مرحوم آیه الله بهیجان که بموجب تصویب نامه ۱۰۷۶۱ (۸ شعبان ۱۳۲۸) برقرار و جز سایر شهریه بگیرها در ایست تیل تصویب شده است: در کمیسیون بودجه مطرح نظر باینکه شهریه مزبوره راجع بخانواده و وارث مرحوم آیه الله بهیجان بوده است که در ایست تیل اشتباهاً باسم شخص آقای آقا میرزا سید محمد مجتهد بهیجان قلمداد کرده اند و با مراجعه بسابقه امر بانظر به دولت موافق و ماده واحده ذیل را پیشنهاد مینمایند. ماده واحده - بدولت اجازه داده می شود ماهی یانصد تومان شهریه خانواده و ورثه مرحوم آیه الله بهیجان را بدون کسر از اول حمل ایست تیل ۱۳۰۱ توسط حجه الاسلام آقای میرزا سید محمد بهیجان کار سازی دارد. رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر) رئیس - باورده رأی نمیگیریم چون در سابق تصویب شده بود باقیام و قعود رأی گرفته میشود آقایانی که تصویب مینمایند قیام فرمایند. (اکثر برخاستند) رئیس - تصویب شد. (رایورت وزارت داخله راجع بنظمیه رشت قرائت شد) ماده واحده - مجلس شورای ملی به وزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ ده هزار و دویست و بیست و نه تومان علاوه بر بودجه سته ماضیه اپت تیل ۱۳۰۱ نظمی رشت و

انزلی پرداخت نموده و معادل این مبلغ عایدات متصرفه سته ماضیه ادازات مزبوره را بجمع عواید خود منظور دارد. رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه) شیخ الاسلام - آنچه بنده اطلاع دارم و میگویم از امورین دولت برای بنده نقل کرده اینست که این کسر بودجه را نظمی رشت داشته است ولی آن شخص سوئدی که آن جا رفته است گویا این وجه را از بعضی محل ها گرفته و مبلغی از آن بابت حق کرجی - رانی پیره بازار گرفته شخص ناقل به بنده گفت که باو گفتم شما شخص مستخدمی هستید که ما از خارجه آورده ایم چرا از پولیکه دولت بشما اجازه نداده است خرج میکنید جواب داد: بیچارگی انسانرا بعضی کارها و ادار میکند نظمی رشت و انزلی و توابع کسر دارد ناچارم از این محل و سایر محلهای این کسر را برداشته بمصرف رسانم حالامقصود این بود که این کسر از حقوق دولت بره داشته شده و چیزی نیست که لازم باشد که امروز دویست یا خزانه دولت یا وزارت مالیه بدهد اگر بخواهد صورت سازی کرده بگویند باید اینرا تصویب کرد و حساب کیسه های پولها یک نظمی رشت گرفته است صحیح است ولی اگر بخواهند مجدداً از دولت چیزی بگیرند زیاد است و آن شخص هم که این اطلاع را بن داد از امورین صادق دولت برد. رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه) سهام السلطان - بودجه پارسل نظمی رشت که نوشته شده بود در وقت نوشتن بودجه قرار گذاشته بودند که عایدات نظمی را خود اداره نظمی بمصرف رسانند. اداره مزبوره هم همینطور رفتار کرده اند و بطوریکه آقای شیخ الاسلام اظهار نمودند عوائد را برداشته و بخرج بودجه رسانده است ولی چون حساب آنجا را باید رسیدگی نمایند عایدات آنجا را اداره مالیه آنجا از نظمی آنجا میخواهد و فعلاً از حقوق یکمده آزان و اشخاصیکه مستخدم نظمی بوده اند کسر شده و بحالت بی تکلیفی باقی مانده اند و برای اینکه آن عایدات بخرج دولت گذاشته شود این پیش نهاد را کرده اند که آن عایدات را بجمع گذارند بدهی آنها پرداخته شود تا در واقع حساب نظمی آنجا تصفیبه شده باشد و شاید یک وجه جزئی هم بآنها پرداخت شود والا این چیز تازه نیست جز اینکه از عایدات داخل در جمع آمده و حساب آنها هم بخرج میآید. (جمعی گفتند)

مذاکرات کافی است) (بشرح آتی قرائت شد) ماده واحده - مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد که کمیسیون بودجه از اشخاص بصیر برای تهیه لایحه قانون جزاء تشکیل دهد و هر گاه لایحه قانون مزبور قبل از افتتاح مجلس پنجم با کثرت آراء اعضاء کمیسیون مذکور تصویب گردید وزارت عدلیه مجاز است که آنرا موقتاً برای آزمایش بموقع اجراء گذارد تا پس از افتتاح مجلس شورای ملی بمقام مقنن پیشنهاد گردد. رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی (اجازه) شیخ الاسلام - تقصیر اقسام دارد و بر حسب اصطلاح جدید خلاف و جنحه و جنایتست مقصر هم اقسام دارد یک وقت مقصر مستخدم دولت است و در امور دولت هم تقصیر کرده مثل این که یک سفیر یا جنرال قنصل اسرار دولت را افشاء کند آقا یک وقت مقصر مستخدم دولت نیست ولی تقصیر در امور دولتی است مثل اینکه یک شخص عادی نقشه جنگ دولت را بدشن بدهد یک وقت هم مقصر ام اینک مستخدم دولت باشد یا نباشد در امور عادی تقصیر میکند مثلا قتل میکند زنا میکند لو اطمی - کند مشروب میخورد و هکنذا یکوقت این مقصر عادی مسلمان دست و یکوقت غیر مسلمان است و یکوقت دولت مانع سیاسی در اجرای قانون مخصوص نسبت بمقصری دارد یکوقت آن مانع را ندارد یک قسم از این اقسام خیلی مهم است و آن اینست که مقصر عادی باشد دولت هم مانع سیاسی نسبت به اجرای قانون در باره او نداشته باشد تقصیراتی که از چهارده میلیون و نهصد هزار نفر (اگر جمعیت ایران یازده میلیون باشد) صادر میشود از این قسم تقصیرات عادیست و آن صد هزار نفر باقی مانده هم در این قسم تقصیرات آنها شراکت دارند و شاید تقصیرات دیگری که بنده عرض کردم در حدود یک - هزار نفر از اهالی ایران بیشتر نباشد و این اقسام را نمیشود تماماً رویهم ریخت و یک قسم مجازات برای آن قائل شده قانونی باسم قانون جزای عرفی نوشتند و تمام این اقسام را رویهم ریخته و مجازات تعیین کردند. علماء و مسلمانها دیدند این قانون یک قسمت از چهار قسمت احکام اسلام را از بین میبرد احکام اسلام چهار قسم است: عبادات - عقود - ایقاعات و سیاست و اگر بنا بشود تمام مقصرین مطابق آن قانونی که نوشته شده بود مجازات شوند یک قسمت از

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره چهارم

صفحه ۲۰۴۱

چهارمست قوانین اسلام با امره از بین خواهد رفت .

حالا بنده بسیار اقسام کاری ندارم و اگر باز موقی شد عرایضی که در سایر اقسام دارم بمرض میرسانم هبته بخدمت عرض میکنم که در آن قسمت که تقصیرات عادی باشد باید مجازات آن مربوط بدوات و سیاست دولت نباشد و اگر هر کسی بخواهد غیر از قانون اسلام قانون دیگری مجری بنارد و قانونی برای این تقصیرات سواى قوانین اسلام بنویسد ممکن نیست در این مملکت صلی بشود و لهذا کار بست لغو و بیهوده و اسباب معطلی و حرف و شاید اسباب خونریزی هم بشود . بنده در یک موقع عرضی کردم که آبروی آقای مشیرالدوله و امثال ایشان برای ایرانی قیمت دارد ماباید آبروی این اشخاص محترم را حفظ کنیم زیرا آبروی آنها برای ما قیمت دارد بنده خدمت آقای مشیرالدوله و سایر رفقای ایشان عرضی میکنم که اگر میخواهید قانونی برای سایر قسمتها بنویسد بنده عرضی ندارم ولی برای آن قسمت عادی قانون اسلام کافی است و قانون جزای اسلام بردو قسم است یا حدود و چیزهای معینی است که ببنمبر (ص) تبیین کرده یا موکول بنظر حکام شرع کرده است و اگر بخواهند این قسمت را ترتیب بدهند راهش اینست چند نارا ز کسانی را که از علم جدید کمال بهره مند هستند مثل آقای وزیر مالیه و وزیر خارجه بنشانند و در فرائض اعلاى درجه اول را هم بنشانند و قانون بنویسند اگر اینقسم باشد بنده قبول می کنم و اگر غیر از این باشد مجری نمیشود و شاید خدای ناخواسته آبروی شخص محترمی مثل آقای مشیرالدوله را هم از میان ببرد .

رئیس الوزراء - مطالبی که آقای شیخ الاسلام فرمودند بنظر من مربوط باین موضوع نبود برای اینکه ما الان لایحه برای قانون جزا بمجلس پیشنهاد نکرده ایم فقط خواستم اجازه از مجلس گرفته شود در عیاب مجلس يك لایحه برای مجلس پنجم تهیه و چون این قانون عجلتاً محتاج الیه عدلیه است موقتاً بوقع گذارده شود و در عمل هم نتیجه شود که تجربیات عملی برای دوره پنجم حاضر باشد و تمام این مطالبی که آقایان فرمودند صحیح است ولی وقتی باید گفته شود که بخواهیم داخل در گفتگوی مواد این قانون بشویم حالا ما عجلتاً فقط يك اجازه از مجلس میخواهیم و این اجازه برای این است که اگر این قانون در ایام تعطیل مجلس حاضر شد موقتاً بوقع عمل گذارده شود .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است) رئیس - رأی میگیریم . آقایانیکه مفاد این ماده واحده را تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس تصویب شد ؟

(راپرت راجع بکنترات مسیورینى شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۱- دولت علیه ایران مجازست مسیورینى را بسمت مستشارى وزارت عدلیه استخدام و کنترات مشارالیه را برای مدت ۳ سال از اول حمل ۱۳۰۲ تجدید نماید

ماده ۲- وظایف و حدود اختیارات مسیورینى در وزارت عدلیه بر طبق ضمیمه ماده ۳- حقوق مسیورینى سالیانه ۷۲۰۰ تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است .

ماده ۴- در موقوع انقضاى این کنترات مسیورینى ۲۵۰۰ فرانک بشرخ روز برای مخارج مراجعت دریافت خواهد داشت

ماده ۵- دولت مجازست بر طبق ماده دوم قانون کنترات مستخدمین خارجه مصوبه ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط استخدام مسیورینى را تعیین و کنترات اورا امضاء نماید

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - موافقم .

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده خواستم از آقای وزیر عدلیه یا معاون عدلیه سؤال کنم که این شخص در ظرف این دوادزه سالی که اینجا بوده است چه کاری برای وزارت عدلیه کرده است و در مقابل هم صد هزار تومان پول گرفته است

معاون وزارت عدلیه - تقریباً تجاوز از دو هزار ماده قانون است که در تدوین آن شرکت کرده و الان متجاوز از پانصد ماده هم در کمیسیون موجود است که متأسفانه فرصت نشد در دوره چهارم تصویب شود گذشته از این مسیورینى طرف شو و مشورت دولت در وزارت فوائد عامه و سایر وزارتخانه ها میباشد و اغلب از وجود او استفاده میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده ناچارم عرایض را عرض کنم گرچه میدانم در مقابل اکثریت فایده نمیکند بنده از جمله کسانی هستم که وقتیکه در مجلس نیاشم در عدلیه میروم در مدرسه بوده ام و همچو آدم جاهلی هم نیستم خودم مدرس بوده ام و تحقیقات کرده ام قانون وزارت عدلیه را آقایان مشیرالدوله و مدرس و بعضی علمای مجلس زحمت کشیدند و نوشقتند استخدام این شخص غیر از اینکه يك مخارجی دارد دیگر فایده ندارد

دوازده سال است که مسیورینى در این مملکت است و هنوز کلمه فارسی در درشکه را یاد نگرفته است و يك اداره دارالت ترجمه دارد که هیچ از آن استفاده نمى شود از ماورین عدلیه و اشخاصی که در عدلیه مأموریت دارند تحقیق کنید ببینید عرایض بنده صدق است یا نه ؟ این است که عرض میکنم من هیچ از وجود این مسیورینى برای عدلیه فایده نمی بینم

بنده منکر نیستم که علم حقوق را در مدرسه تدریس نماید ممکن است علمای علم حقوق را بیاورند و در مدرسه حقوق تدریس کنند ولی از این جناب مسیورینى بنده و نه رفقای بنده هیچ کدام فایده ندیده ام

رئیس - آقایان را از اظهاراتی که آقای آقا سید یعقوب فرمودند بنده تصور میکنم درست بسابقه خدمات مسیورینى اضلاعی ندارند مسیورینى از زمانی که در این مملکت آمده است در تهیه و تدوین کلیه قوانین شرکت داشته راست است که اشخاص دیگر هم کار کرده اند ولی او هم دخالت داشته است و این قوانین را که نسبت تدوین آنها را به بنده میدهند تهیه و تدوین آن با مشارکت ایشان بوده است از قبیل قانون اصول مجاکمات حقوقی و اصول مجاکمات جزائی و قانون تشکیلات عدلیه و قانون تجارت و قانون انلاص و سایر قوانین و نظامنامهائی که در عدلیه می باشد و همچنین در تهیه ابلاغهائی که از وزارت خانه صادر می شود شرکت می نماید علاوه همانطور که آقای معاون اظهار کردند از وزارتخانه های دیگر نیز مرف شوری باشد از قبیل وزارت فوائد عامه و غیره و فی الواقع میتوان گفت که یکی از مستشارهای خوب دولت است و باعمال درستی در این خدمت کرده است و بنده بواسطه آشنائی که با او دارم از طرف کارهای او مستحضر می توانم بگویم که یکی از نو گرایان صادق دولت است و گمان میکنم اظهاراتی که آقای آقا سید یعقوب بواسطه بی اطلاعی ایشان از سابق خدمات این شخص بوده است .

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی میگیریم بدخول در شور مواد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۱- دولت علیه ایران مجاز است مسیورینى را بسمت مستشارى وزارت عدلیه استخدام و کنترات مشارالیه را برای مدت سه سال از اول حمل ۱۳۰۲ تجدید نماید .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم

رئیس - آقای سلطان - بنده هم موافقم (اجازه)

مدرس - بنده باینکه نخواهم در هیچ مسئله با آقای رئیس الوزراء مخالف باشم و گمان میکنم در يك مسائل بزرگی که بنظر رئیس الوزراء صحیح باشد بنده و امثال بنده مسامحه و تصدیق میکنیم ولی

متأسفانه باین مستشار بخصوص اگر اسمش مستشار عدلیه باشد مغالقم . بنده در خیلی از این مطالب که فرمودند از نظریات ایشان بی اطلاع نبودم و گمان میکنم که ایشان در اینجا تکمیل شده اند

ولی خدمتی هم کرده اند و انصاف را نباید از دست داد و اگر بهمان عنوانی که آقای رئیس الوزراء فرمودند که وجودش برای بعضی کارها مفید است (بنده داخل آن موضوع نمیشوم اما اگر بفرمایند وجودش در عدلیه مفید است بنده منکرم . البته بعضی از اوقات ترجمه کرده اند مثل اینکه بعضی از ایرانیهای خودمان هم بعضی قوانین را ترجمه کرده اند و از عهده هم بخوبی بر میآیند بنا بر این با این قیمت گزاف و فایده کم بنده با کنترات ایشان مغالقم .

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده تصدیق میکنم که آن اندازه که باید دولت ایران از وجود يك نفر مستشار متخصص استفاده کند اظهار شد انصافاً يك خدمتانی نسبت بترجمه بعضی قوانین و شرکت در تدوین بعضی قوانین نموده اند و در غیر از این موارد در موارد خصوصی هم دولت از وجود این شخص استفاده کرده است و البته اگر دولت می توانست زیادتى از این از وجود این شخص استفاده کند بهتر بود ولی بنده تصدیق را با مستشار نمیدانم

و اگر بیک قدری از نقطه نظر استفاده مسامحه شده است بواسطه غفلت بوده است که دولتها نتوانستند از وجود این شخص استفاده کامل بنمایند يك خصوصیتی که این شخص دارد این است . بعضی از مستشارها یا مستخدمینى را که دولت استخدام کرده است در این مملکت يك اقداماتی میکردند و يك مداخلاتی در بعضی از امور مینمودند که حقیقتاً سزاوار يك نفر مستخدم بوده است ولی این شخص در اینمديتیکه در این خدمت بوده است با کمال بی طرفی بدون هیچ دخالتی در کارهای خارج از وظیفه خودش رفتار کرده است و وقتیکه این شخص را دولتها کنترات کرده اند حقوقش زیادتى بوده و مدت کنتراتش زیادتى بوده و شرایطش هم زیادتى بوده حقوق تقاضى هم برای او قرارداد بودند و پس از آنکه صورت کنترات او بکمیسیون آمد کمیسیون بودجه قویم و جدید نتوانست عملیاتی که در زمان فترت شده بود تصدیق کند و با بودن مجلس با آنها رسمیت بدهد از این جهت آن کنترات را رد کرد و این کنترات را رد کرده و بمجلس پیشنهاد کرد و بنده معتقدم از نقطه نظر وضعیت و مصالح مجلس آن کنترات را تصویب نکنم اگر مستشار باین ترتیب راضی نشود خیلی خوب است زیرا او تا بهال باین کیفیت حاضر نشده است برای

اینکه سه چهار هزار تومان از حقوق سابق او کسر شده است یعنی سابقاً قریب دوازده هزار تومان حقوق میگرفته و مدت کنترات او اوهم زیادتى بوده ولی حالا حقوق او بهفت هزار و دویست تومان رسیده و مدتش هم کمتر شده است این است که بنده معتقدم مجلس این کنترات را تصویب کند

رئیس - رأی میگیریم بماده اول آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۲- وظایف و حدود اختیارات مسیورینى در وزارت عدلیه بر طبق ضمیمه کنترات مورخه ۲۳ ژانویه ۱۹۱۷ است

رئیس مغالقم ندارد ؟ - (گفته شد خیر)

رأی میگیریم بماده دوم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

تصویب شد . ماده سوم قرائت میشود .

(بشرح آتی قرائت شد)

ماده ۳- حقوق مسیورینى هفت هزار و دویست تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است

رئیس - آقای کازرونى (اجازه)

کازرونى - بنده در خصوص لیاقت و کفایت این شخص کار ندارم لکن همینقدر راجع بوضعیت مالیه خودمان عرض میکنم اگر حقیقتاً تشخیص داده شده است که ما محتاج بوجود این آدم هستیم و اگر این آدم نباشد عدلیه ما اداره نمیشود ؟ البته در این صورت سالی هفت هزار و دویست تومان باو می دهیم و خیلی هم از او مشکربم و الا اگر گاهی ترجمه کرده و گاهی هم مثلا طرف شور واقع شده و بواسطه اینکه آدم خوبی است و دخالت در سایر کارها نکرده با اخلاق خوبی داشته در این صورت دادن هفت هزار و دویست تومان باین شخص برای ما زیاد است نه اینکه اوقابل نیست بلکه ما استمداد دادن این اندازه پول را باین شخص نداریم

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - نسبت باین قسمت آقایان دفاعاً توضیحات لازم را دادند و مخصوصاً اظهارات آقای رئیس الوزراء عین واقع بود ولی بنده خاطر محترم آقای کازرونى را ندگر میدهم باینکه این شخص مستخدمی است که دوازده سال است متوالیا در این مملکت خدمت کرده است و ابتدا حقوق او چهار هزار تومان بوده ولی اخیراً دوازده هزار تومان از یکجا و هزار و دویست تومان از محل دیگر میگرفته است و ما آمدیم نام حقوق او را بهفت هزار و دویست تومان معین کرده ایم

آینکه سه چهار هزار تومان از حقوق سابق او کسر شده است یعنی سابقاً قریب دوازده هزار تومان حقوق میگرفته و مدت کنترات او اوهم زیادتى بوده ولی حالا حقوق او بهفت هزار و دویست تومان رسیده و مدتش هم کمتر شده است این است که بنده معتقدم مجلس این کنترات را تصویب کند

رئیس - رأی میگیریم بماده اول آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده دوم (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده ۴ در موقوع انقضاى این کنترات مسیورینى دوهزار و پانصد فرانک به نرخ روز برای مخارج مراجعت دریافت خواهد داشت .

رئیس - آقای یور رضا (اجازه)

یور رضا - بنده خواستم سثوالی کنم که این فرانک فرانک سوئیس است یا فرانک فرانسه

مخیر - فرانک مطلق فرانک فرانسه است .

رئیس - دیگر مغالقی نیست ؟ (گفته شد - خیر)

رأی میگیریم بماده چهارم آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (غالب نمایندگان قیام نمودند)

تصویب شد

ماده پنجم (بتفصیل ذیل قرائت شد)

ماده دولت مجازست بر طبق ماده دوم قانون کنترات مستخدمین خارجه مصوب ۲۳ برج عقرب ۱۳۰۱ سایر شرایط استخدام مسیورینى را تعیین و کنترات اورا امضاء نماید

رئیس - ایرادی ندارد ؟ (گفته شد خیر)

رأی میگیریم بماده پنجم کسانی که تصویب میکنند قیام فرمایند . (عده کثیری قیام نمودند)

تصویب شد . در کلیات مغالقی نیست ؟ آقای آقامیرزا علی (اجازه)

آقامیرزا علی کازرونى - ما باید در نظر داشته باشیم که مستدرجاً احتیاج خود مان را از خارجه تقلیل بدهم این آدم به قراری که گفته میشود دوازده بلکه چهارده سال است که مستخدم عدلیه است و در این مدتی که این شخص در عدلیه بوده با اینحال وضعیت عدلیه ما این است که می بینید ما مستشار را بهر عنوان که میآوریم در مدت چهارده سال باید بطور کامل از وجود او استفاده کنیم بطوریکه از وجود او بی نیاز شویم .

پس ما کی از وجود این شخص بی نیاز خواهیم شد .

بنده عقیده ام این است که ما خودمان نظیر این قبیل اشخاص را داشته باشیم و احتیاجی بوجود این شخص نداریم و این مبلغ پول باین شخص دادن جائز نیست

وزیر مالیه - اولاً این شخص چهارده سال نیست که در اینجا مستخدم است و یازده سال است .

ثانیاً اینکه بفرمایند عدلیه ما بنظر است من نمی فهمم چطور است اگر می فرمایند کافی نیست بنده عرض میکنم در مدت چهارده یا پانزده سال عدلیه فعلی هم خیلی خوب است و روز بروز ترقی کرده و خواهد کرد و اینکه فرمودند امثال این شخص را در ایران داریم بنده میگویم خود امثال این شخص میگویند که وجود مسیورینى برای عدلیه لازم است و مستخدم خوبی است و از وجود او فایده میبریم و ضرر نمیبریم

رئیس - رأی میگیریم باورقه آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد .

(اغذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید (علامت قبول) ۳۹

رئیس - عده مضار (۶۸) بعداً ۳۹

رأی تصویب شد . آقای ملک الشراء (اجازه)

ملک الشراء - چند روز قبل در مجلس اظهار شد که هیئت دولت بعنوان مساعدت با اهالی تربت يك مبلغی پیشنهاد کرده است آنروز هیئت دولت متعذر شده است که محلی از برای اینکار نیست و امیدوار بودم که از يك محلی این کار جبران شود و اخیراً که لایحه قرض ببنجلس پیشنهاد و تصویب شد موقوع را منتهم شمرده عرض کردم برای ترسیم خرابیها و مساعدت با اهالی آقای رئیس الوزراء پیشنهاد فرمایند که لااقل صد هزار تومان از این قرضه به آنها تقصیر داده شود دیگر اینکه اگر مساعدت بفرمایند راجع بمعارف ایالات و ولایات که فوق العاده طرف توجه مجلس چهارم بوده و متأسفانه موفق نشده ایم که کمکی بنماییم در آن خصوص هم يك پیشنهادی بفرمایند که شامل مساعدت ببودجه معارف ایالات و ولایات باشد و امیدوارم مجلس مقدس هم برای آخرین اقدام حیاتبخش تصویب خواهد کرد .

رئیس الوزراء - با وجود اینکه هیئت دولت کمال میل را دارد با این تقاضای آقای ملک الشراء همراهی کند معاهد چون باعث اضافه خرج میشود لازم است يك مطالعاتی در آن بشود و انشاء الله فردا جواب این موضوع داده خواهد شد

رئیس - فقط جلسه که میتوانیم داشته باشیم فردا صبح است ولی چون وقت نیست خواهشمندم آقایان زودتر تشریف بیاورند

که لویج زیادی جزو دستورات است . آقای سلیمان مهرزا (اجازه)

سلیمان مهرزا - يك مقدار زیادی لایحه کنترات بعضی مستخدمین بمجلس آمده و اگر باید آنها هم بگذرد ممکن است امشب ولود ساعت هم طول بکشد کمیسیون بودجه و کمیسیون خارجه تشکیک و راپرت آنها داده شود و الا راپرت آنها فردا حاضر نخواهد بود

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك جلسه ۲۹۴

صورت مشروح مجلس یوم جمعه ۲۲ جوزا ۱۳۰۲ مطابق هفتم ذی قعدة ۱۳۴۱

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید)

(صورت مجلس صبح سوم شب ۳۱ جوزا آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - صورت جلسه مغالقی ندارد ؟ حاج میرزا عبدالوهاب - بنده تا يك ساعت و نیم قبل از ظهر اینجا بودم بعد چون آقای رئیس الوزراء بنده را بدربار احضار کردند شرحی به کمیسیون عرایض نوشتم و رفتم - گویا کمیسیون هم اجازه داده است

رئیس - کمیسیون اجازه داده است ؟ آقای سید یعقوب - بلی اجازه داده است

رئیس - بسیار خوب اصلاح می شود راپورت کمیسیون بودجه قرائت میشود

(راپرت کمیسیون بودجه راجع به مستمریات و شهریه ها بشرح ذیل قرائت شد خبراز کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی - در ماده ۵ قانون شهریه و مستمریات مصوبه ۱۷ برج اسد ۱۳۰۱ مفید است اشخاصی که صاحب مستمری بوده اند و مستمری را تبدیل به شهریه کرده اند چنانچه مایل باشند میتوانند حقوق خود را به حالت مستمری هودت دهند ولی در قانون مذکور تصریح نشده است که پس از تبدیل شهریه و مستمری نرخ تأدیبه از چه قرار خواهد بود وزارت مالیه نرخ این قبیل مستمریات را دوربال فرض میکند ولی صاحبان حقوق مدعی هستند که نرخ تأدیبه باید بقرار زمان تبدیل باشد در زمان تبدیل اگر دوربال می گرفته اند حال هم دو ریال خواهند گرفت و اگر از قرار تومانی پنج هزار یا يك تومان میگرفته اند حالا نیز تومانی ۵ هزار یا تومانی تومان دریافت دارند موضوع فوق در کمیسیون بودجه مطرح و ماده واحده ذیل را برای تصویب مجلس مقدس شورای ملی پیشنهاد می نماید .

ماده واحده - وزارت مالیه مجازست که حقوق اشخاص را که بموجب ماده ۵ قانون شهریه و مستمریات مصوبه ۱۷ برج